APEC ve bölgesel ekonomik işbirliği

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Akademik bir ağdan hükümetlerarası bir foruma

Asya-Pasifik'te bölgesel ekonomik işbirliği ekonomistler ve iş insanlarıyla başladı. Hükümet ve iş dünyasından araştırmacıları ve karar alıcıları bir araya getiren üye komitelerden oluşan bir ağ olan Pasifik Ekonomik İşbirliği Konseyi (PECC), 1980'de Japonya ve Avustralya başbakanları Masayoshi Ohira ile Malcolm Fraser'ın girişimiyle kuruldu. İlk genel toplantısı aynı yıl Avustralya'da yapıldı. Konsey, hükümetler düzeyindeki işbirliğinin zeminini büyük ölçüde hazırladı.[1] Uluslararası sekretaryası bugün Singapur'un batısındaki Kent Ridge'de bulunan bir adresten çalışır.[2] PECC, bu tartışmalardan doğan resmî forumda gözlemci statüsüne sahiptir.[3]

Bu forum Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) idi. İlk toplantısı Kasım 1989'da Canberra'da bakanlar düzeyinde yapıldı. Toplantıya on iki ekonomi katıldı. Üye sayısı o zamandan bu yana Pasifik'in iki yakasında 21 ekonomiye ulaştı. Aralarında ABD, Çin, Japonya, Rusya, Avustralya ve ASEAN'ın büyük üyeleri vardır.[4] APEC'in antlaşmaya dayalı bir temeli yoktur ve kararlarını uzlaşıyla alır. Üyeler kendilerinden ekonomi olarak söz eder. Bu formül, Hong Kong, Çin ve Çin Taipeisi'nin egemen devletlerle aynı masada oturmasına olanak verir.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

İlk ev sahiplerinden biri olarak Singapur

Singapur APEC'in kurucu ekonomileri arasındaydı ve Lee Kuan Yew'un hâlâ başbakan olduğu Temmuz 1990'da ikinci bakanlar toplantısına ev sahipliği yaptı.[5] Ekonomik mantık açıktı. Ticareti üretimini birkaç kat aşan bir şehrin, Pasifik genelinde açık pazarları teşvik eden bir forumdan her bakımdan çıkarı vardı. Siyasi mantık da aynı derecede netti. APEC, Soğuk Savaş'ın sonunda ABD'yi Doğu Asya'nın ekonomik düzenine bağladı. Bu da F.IV. Bölüm'ün anlattığı denge stratejisine uyuyordu.

Bakanların 1992'de kalıcı bir sekretarya kurma kararının ardından APEC Sekretaryası 1993'te Singapur'da çalışmaya başladı.[6] Bu seçim Singapur'a, liderler toplantıları üyeler arasında dönüşümlü yapılan bir kuruluşta kalıcı bir rol kazandırdı. Kasım 2009'da şehir, Başbakan Lee Hsien Loong döneminde liderler toplantısının kendisine ev sahipliği yaptı.[7]

Sekretarya ve personeli

APEC Sekretaryası küçük bir yapıdır. Resmî tanımında, üye ekonomilerden görevlendirilen küçük bir program direktörleri ekibinden ve uzmanlık ve destek işlevlerinde çalışan profesyonel personelden söz edilir. Görevleri koordinasyon ve destektir: toplantıları hazırlamak, APEC tarafından finanse edilen projeleri yönetmek, kayıtları tutmak ve son yıllarda 250'den fazla projeyi kapsayan yıllık bütçeyi idare etmek. Sekretarya 2002'de kalite yönetimi için ISO 9001 sertifikası aldı. Bu, o dönemde hükümetlerarası bir sekretarya için olağandışı bir adımdı.[8]

Sekretaryanın yönetiminin niteliği 2010'da değişti. 2009'a kadar icra direktörlüğü görevini o yılın ev sahibi ekonomisi dolduruyordu. Bu da başkanın her yıl dönem başkanlığıyla birlikte değişmesi anlamına geliyordu. 2010'dan bu yana icra direktörü üç yıllık sabit bir süre için atanır.[9] Reform Sekretaryaya süreklilik ve profesyonel bir kimlik kazandırdı. APEC'in kurumsal hafızasının saklandığı yer olarak Singapur'un konumunu da güçlendirdi.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Politika Destek Birimi

APEC bakanları Eylül 2007'de bir Politika Destek Birimi (PSU) kurdu. Birim 2008'de forumun araştırma ve analiz kolu olarak faaliyete başladı.[10] Birim Singapur'da Sekretarya ile aynı yerde bulunur. Ticaretin kolaylaştırılması, hizmetler, yapısal reform ve dijital ekonomi üzerine çalışmalar üretmenin yanı sıra üyelerin ortak taahhütleri karşısındaki ilerlemesini izler. Komşularının açıklığına bağımlı bir şehir için bölgesel ekonomi politikası üzerine kalıcı bir araştırma birimi başlı başına yararlı bir komşudur. Birimin analistleri, verileri ve çalıştayları Singapur'un bakanlıklarındaki, üniversitelerindeki ve düşünce kuruluşlarındaki tartışmaları besler.

APEC'in finans için anlamı

APEC esas olarak bir ticaret forumudur. Kuruluş hedefi, 1994 tarihli Bogor Hedefleri'nde ifadesini buldu. Bu hedefler bölgede serbest ve açık ticaret ve yatırımı sanayileşmiş ekonomiler için 2010'a, gelişmekte olan ekonomiler için 2020'ye kadar gerçekleştirmeyi amaçlıyordu.[11] Forumun kendi rakamları, 2021'de dünya GSYH'sinin yaklaşık yüzde 62'sini ve dünya ticaretinin yüzde 48'ini oluşturan, yaklaşık 2,95 milyar kişilik bir bölgeyi tarif eder. Üyeler arasındaki ortalama gümrük vergileri 1989'da yüzde 17 iken 2021'de yüzde 5,3'e düştü. Bölgenin reel GSYH'si aynı dönemde 19 trilyon ABD dolarından 52,8 trilyon ABD dolarına yükseldi.[12]

Finans APEC'e, 1990'ların ortasından bu yana düzenli olarak toplanan ve sermaye piyasalarının geliştirilmesini, altyapı finansmanını ve finansal katılımı ele alan ayrı bir maliye bakanları süreci aracılığıyla girdi.[13] Finans alanındaki sonuçlar ticaret alanındakilere kıyasla mütevazıdır. APEC bağlayıcı kurallar koymaz, denetim yetkisi ve kendine ait bir fonu yoktur. Singapur finans merkezi için değeri başka yerdedir: yetkililer arasındaki düzenli temas alışkanlığında, çalışma gruplarının ürettiği yumuşak standartlarda ve şehri bölgenin ekonomi yöneticileri için doğal bir buluşma yeri hâline getiren bir sekretaryanın varlığında.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Notlar

1. Wikipedia, “Pacific Economic Cooperation Council” (Erişim tarihi: Kasım 2026): 1980’de Başbakanlar Masayoshi Ohira ve Malcolm Fraser’ın girişimiyle kuruldu; ilk Genel Toplantı (PECC I) 1980’de Avustralya’da yapıldı; hükümet ve iş dünyasından düşünürleri ve karar alıcıları bir araya getiren üye komiteler ağı. ↩
2. Pacific Economic Cooperation Council, internet sitesi (pecc.org, Erişim tarihi: Kasım 2026), alt bilgi: “29 Heng Mui Keng Terrace, Block A, 7th Floor, Singapore 119620”. ↩
3. Wikipedia, “Asia-Pacific Economic Cooperation” (Erişim tarihi: Kasım 2026): APEC’in üç resmî gözlemcisi vardır: ASEAN, Pasifik Adaları Forumu ve Pasifik Ekonomik İşbirliği Konseyi. ↩
4. Wikipedia, “Asia-Pacific Economic Cooperation” (Erişim tarihi: Kasım 2026): “This led to the first meeting of APEC in the Australian capital of Canberra in November”; Wikipedia, “Asia-Pacific Economic Cooperation” (Erişim tarihi: Kasım 2026): 1989 Canberra toplantısına on iki ülkeden bakanlar katıldı; “Currently, APEC has 21 members.”. ↩
5. Wikipedia, “Asia-Pacific Economic Cooperation” (Erişim tarihi: Kasım 2026), toplantılar tablosu: ikinci toplantı 29–31 Temmuz 1990’da Singapur’da, Başbakan Lee Kuan Yew döneminde. ↩
6. APEC bakanlarının Eylül 1992’de Bangkok’ta bir sekretarya kurma kararı ve sekretaryanın 1993’te Singapur’da açılışı için APEC Sekretaryası tarihçesine ve 1992 tarihli Bangkok Declaration on APEC Institutional Arrangements’a bkz. (apec.org). ↩
7. Wikipedia, “Asia-Pacific Economic Cooperation” (Erişim tarihi: Kasım 2026), toplantılar tablosu: on yedinci toplantı 14–15 Kasım 2009’da Singapur’da, Başbakan Lee Hsien Loong döneminde. ↩
8. APEC Sekretaryası, “APEC Secretariat” (apec.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): “The APEC Secretariat is based in Singapore”; Sekretarya “is staffed by a small

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

team of program directors, seconded from APEC member economies"; APEC Sekretaryası, "APEC Secretariat" (apec.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): "APEC's annual budget is also administered by the APEC Secretariat"; Sekretarya, APEC tarafından finanse edilen 250'den fazla projeyi denetler; APEC Sekretaryası, "APEC Secretariat" (apec.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): "In 2002, the APEC Secretariat obtained ISO 9001 Quality Management Certification". ↩

9. APEC Sekretaryası, "APEC Secretariat" (apec.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): "Up until 2009, host economy filled the position of executive director"; "From 2010, the appointment of an executive director is made on a three-year fixed-term basis"; görevdeki icra direktörü Eduardo Pedrosa'dır. ↩
10. Wikipedia, "Asia-Pacific Economic Cooperation" (Erişim tarihi: Kasım 2026): "The Policy Support Unit (PSU) was established by APEC Ministers in September 2007"; birim 2008'de faaliyete başladı. ↩
11. Wikipedia, "Asia-Pacific Economic Cooperation" (Erişim tarihi: Kasım 2026): "APEC leaders adopted the Bogor Goals, which aimed for free and open trade and investment in the Asia-Pacific"; hedef tarihler sanayileşmiş ekonomiler için 2010, gelişmekte olan ekonomiler için 2020. ↩
12. APEC, "Achievements and Benefits" (apec.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): yaklaşık 2,95 milyar kişi, "approximately 62 percent of world GDP" ve "48 percent of world trade in 2021"; ortalama gümrük vergileri "from 17 percent in 1989 to 5.3 percent in 2021"; reel GSYH "from USD 19 trillion in 1989 to USD 52.8 trillion in 2021". ↩
13. 1994'te oluşturulan APEC Maliye Bakanları Süreci ve 2015 tarihli Cebu Eylem Planı ile Asya-Pasifik Finans Forumu dahil sonraki girişimleri için APEC Finance Ministers' Process sayfalarına bkz. (apec.org). ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com